

Apró adat az ÁVH történetéhez ^[1]

Kónya Lajos író panaszlevele Rákosi titkárságára

„Apám [...] A mai napon a kertben játszott és beszélgetett unokáival. Úgy déltájban kiment az utcára is körülnézni. Átment a keskeny utca másik oldalára is, nézelődött. Itt történt, hogy az ÁVH őr belelőtt. Nem a lezárt területen volt. Valószínűleg az őr szólt neki előzőleg, de ezt nem hallotta, mert, mint említettem, süket. Elfutni nem akart, mert nehéz mozgású öregember, meglepetésként érte a lövés. Feleségem kirohant az utcára, de ne engedték ki, apámhoz közel sem engedték.”

Bevezetés

Az alábbi levelet - a Magyar írók Szövetsége cégjelzéses papírján - Kónya Lajos (1914-1972) tanító, költő, író 1951. július 30-án küldte Rákosi Mátyás titkárságára, ahová másnap meg is érkezett. Kónya a rendszer kegyeltjei közé tartozott: 1950-ban és 1953-ban Kossuth-díjat kapott, 1951-1954-ben a Magyar írók Szövetsége főtitkári tisztét töltötte be.

A politikai rendőrség 1945 tavaszától kezdve a kommunisták, pontosabban - és egyre inkább - legfelsőbb szintű vezetők irányításával működött, "a párt ökle" volt. A politikai rendészet hatásköre fokozatosan bővült. Ennek a folyamatnak a stációi közé tartozott az MDP KV Belügyi Bizottságának 1948. július 6-án tartott ülése, melyen a testület a következő - alaptalan, ám annál baljósabb - megállapítást tette: "az ÁVO-n a fegyelem terén lazaság mutatkozik, hiányzik a kellő harci szellem és vadászszeszvedély. Ezen feltétlenül változtatni kell."

Változtattak!

Forrás

MAGYAR ÍRÓK SZÖVETSÉGE
BUDAPEST, VI., VILMA KIRÁLYNŐ-ÚT 10.
TELEFON: 426-194, 428-791

Rákosi Titkárság,
Budapest

Kedves Elvtársak!

1950. október közepe óta lakom a XII. ker. Lőránt út 9. sz. házban, ahová Tatabányáról költöztem fel, mivel az Írószövetség lektorátusának vezetője lettem. A tegnapi napon meglátogatt bennünket apám, ki még Budapesten nem volt nálunk, 77 éves kora miatt nehezen szánja rá magát ilyen utakra. Mielőtt meghal, még látni akar bennünket, ezzel jött most el. Apám (Koncser István, szabó, anyja: Zámoly Rozália, sz. éve 1877.) kb. 4-5 éve nem dolgozik, öregségére megsüketült, rosszul is lát, beteges, megrokkant ember. A mai napon a kertben játszott és beszélgetett unokáival. Úgy déltájban kiment az utcára is körülnézni. Átment a keskeny utca másik oldalára is, nézelődött. Itt történt, hogy az ÁVH őr belelőtt. Nem a lezárt területen volt. Valószínűleg az őr szólt neki előzőleg, de ezt nem hallotta, mert, mint említettem, süket. Elfutni nem akart, mert nehéz mozgású öregember, meglepetésként érte a lövés. Feleségem kirohant az utcára, de ne engedték ki, apámhoz közel sem engedték. Apámat ott leültették a hideg kőre, megnézték a sebéit. Feleségem oda akart menni bekötözni, de durván kiabáltak vele és nem engedték oda. Én az Írószövetségben voltam, feleségem telefonált értem, hogy azonnal menjek haza. Mire hazaértem, már gépkocsiba ültették, hogy kórházba viszik. Nem mondták, hová, nem engedtek vele senkit kísérőnek. Én megmondtam, hogy helytelenül cselekedtek egy ilyen öreg emberrel szemben. Azt felelték, hogy öreg embernek akárki álcázhatja magát, ők nem tudták, hogy ki és mit akar. A lövés a combján ment keresztül, szerencsére nem ért csontot, ami ilyen korban nagyon veszedelmes lenne. Szerintük semmi az egész. A múltkor verebekre vadásztak, a fákra lövöldöztek gyermekeim már félnék az udvarra kimenni. Megjegyzem még, hogy téli tüzelőknél kb. felét ellopták a pincénkől éjszakánként ismeretlen tettesek. Csak most vettük észre, mert nyáron nem használunk semmiféle tüzelőanyagot, ritkán megyünk a pincébe. A lejárát, amelyen keresztül elvitték a tüzelőt, kb. 20 méterre van az éjjel-nappal kiállított őrtől, jól belátható, éjjel kivilágított terepen. Szinte lehetetlen, hogy ezt ne lássa az őr. Fényes nyári délután ellenben lelővik az apámat.

Szükségesnek tartottam, hogy ezt az esetet megírjam, azzal a kéréssel, hogy szigorú vizsgálatot indítsanak, mert ezek szerint a családomat nem érezhetem biztonságban a lakásom tájékán.

Elvtársi üdvözléssel:

Kónya Lajos
Kossuth-díjas költő, a Magyar
Írók Szövetsége titkára

MOL-M-KS-276. f. 65. cs. 379. ó. e. (Magyar Országos Levéltár - MDP - Rákosi Mátyás titkári iratai - 379. őrzési egység)

Címkék:

[Magyar Írók Szövetsége](#) ^[2]

[Kónya Lajos](#) ^[3]

[Rákosi Mátyás](#) ^[4]

[MDP KV](#) ^[5]

[ÁVO](#) ^[6]

[ÁVH](#) ^[7]

Kiadás: 1. évfolyam (2001) 1. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/kuriozumok/apro_adat_az_avh_tortenetehez_.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/kuriozumok/apro_adat_az_avh_tortenetehez_.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-irok-szovetsége>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/konya-lajos>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/rakosi-matyas>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mdp-kv>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/avo>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/avh>